

**คู่มือสำหรับนักจิตวิทยาคลินิกและข้อควร**

**ระวัง**

**ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมาย**

**โดย**

**คณะกรรมการวิชาชีพสาขาจิตวิทยาคลินิก**

## บทนำ

นักจิตวิทยาคลินิก เป็นวิชาชีพทางการแพทย์วิชาชีพหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการตรวจวินิจฉัยและบำบัดรักษาผู้มีปัญหาด้านสุขภาพจิต จิตเวช พัฒนาการ ประสาทจิตวิทยา นิตจิตวิทยา ฯลฯ เพื่อให้การปฏิบัติงานของนักจิตวิทยาคลินิกเป็นไปด้วยความถูกต้องแม่นยำ มีประสิทธิภาพเหมาะสมตามมาตรฐานวิชาชีพ ตลอดจนเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของประชาชนผู้รับบริการ นักจิตวิทยาคลินิกควรตระหนักและให้ความสำคัญกับจรรยาบรรณวิชาชีพและระมัดระวังมิให้ทำการใดที่ขัดต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ

เนื่องจาก ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาพยาบาลแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.2559 ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ และกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล มีรายละเอียดอันกล่าวถึงการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพไว้เพียงกว้าง เนื่องจากให้ครอบคลุมทุกสาขา การประกอบโรคศิลปะภายใต้กฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและความต้องการจากสังคมที่เพิ่มมากขึ้นต่อวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก อันอาจทำให้ความเข้าใจต่อบทบาท ความรับผิดชอบ ข้อจำกัด ตลอดจนความสามารถของนักจิตวิทยาคลินิกคลาดเคลื่อนไปจากมาตรฐานวิชาชีพที่ควรจะเป็น

คณะกรรมการวิชาชีพสาขาจิตวิทยาคลินิก ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมาย โดยคณะกรรมการวิชาชีพสาขาจิตวิทยาคลินิก จึงได้จัดทำคู่มือฉบับนี้ขึ้นมา เพื่อสร้างความกระจ่างและให้การอธิบายเพิ่มเติมในบางประเด็น ตลอดจนคำแนะนำสำหรับนักจิตวิทยาคลินิกในการปฏิบัติตนให้อยู่ภายใต้จรรยาบรรณวิชาชีพตามบริบทการทำงานอย่างเหมาะสม

คู่มือนี้ มีการอธิบายยกตัวอย่างในบางหมวดเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจในประเด็นที่ต้องการนำเสนอและเพื่อนักจิตวิทยาคลินิกทำความเข้าใจตรงกัน โดยข้อมูลดังกล่าวนี้ เป็นเพียงกรณีตัวอย่าง อันมิได้เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือหน่วยงานใดทั้งสิ้น

เดือน..... 2567

คณะกรรมการวิชาชีพสาขาจิตวิทยาคลินิก

## สารบัญ

### เรื่อง

### หน้า

หมวดที่ 1 จรรยาบรรณพื้นฐาน

หมวดที่ 2 ความรู้ความสามารถ

หมวดที่ 3 การตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิก

หมวดที่ 4 การใช้เครื่องมือแบบทดสอบทางจิตวิทยาและจิตวิทยาคลินิก

หมวดที่ 5 การให้การปรึกษา การบำบัดรักษา และการฟื้นฟูจิตใจ

หมวดที่ 6 หลักสูตรการศึกษาและการจัดการฝึกอบรม

หมวดที่ 7 การวิจัย

หมวดที่ 8 ขั้นตอนการดำเนินการกรณีพบเจอผู้กระทำผิดจรรยาบรรณ

หมวดที่ 9 กรณีนักจิตวิทยาคลินิกทำงานนอกสายงาน

หมวดที่ 10 การดำเนินการคลินิกการประกอบโรคศิลปะจิตวิทยาคลินิก

หมวดที่ 11 ลักษณะความผิดเกี่ยวกับการประกอบโรคศิลปะ

### ภาคผนวก

- ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ

พ.ศ. ๒๕๕๙

- ตัวอย่างข้อความ แนวทางการพิจารณา อนุมัติ/ไม่อนุมัติ ข้อความการโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาล

- ประกาศกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง มาตรฐานการให้บริการของสถานพยาบาลโดยใช้ระบบบริการการแพทย์ทางไกล พ.ศ. 2564 และแนวทางการปฏิบัติขออนุญาตดำเนินการ

- กฎกระทรวงว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาล พ.ศ. 2545

- กฎกระทรวงว่าด้วยการดำเนินการสถานพยาบาล พ.ศ. 2545

- ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาล พ.ศ. 2562

- ขั้นตอนการกล่าวหา/กล่าวโทษผู้ประกอบโรคศิลปะ

# หมวดที่ 1 จรรยาบรรณพื้นฐาน

หัวข้อ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	กรณีตัวอย่าง
<b>๑.๑ สิทธิประโยชน์แก่ผู้รับบริการ</b>		
<p>- นักจิตวิทยาคลินิกต้องเอื้อประโยชน์ดูแลป้องกันมิให้เกิดอันตรายและรักษาสิทธิของผู้รับบริการตลอดจนผู้ที่ปฏิบัติงานด้วย</p>	<p>- หมวด ๓ การประกอบโรคศิลปะ แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการรักษา จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.๒๕๕๙</p>	<p>เมื่อนักจิตวิทยาคลินิกพบเจอความเสี่ยงต่ออันตรายถึงชีวิตระหว่างการตรวจวินิจฉัย/บำบัดทางจิตวิทยาคลินิก ให้รีบดำเนินการส่งต่อเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้</p>
<p>- เมื่อเกิดความขัดแย้งในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ นักจิตวิทยาคลินิกควรพยายามแก้ไขความขัดแย้งในแนวทางที่เหมาะสม ในการลดหรือหลีกเลี่ยงอันตราย การเลี้ยงหรือปฏิเสธการรับรู้ถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม</p>	<p>- ข้อ ๑๕ หมวด ๓ การประกอบโรคศิลปะ แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษา จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.๒๕๕๙</p> <p>- มาตรฐานที่ ๑ การตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิก เล่มมาตรฐานการประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก</p>	<p>โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง พิจารณาเห็นว่ามิได้มีการรับบริการหรือรับบริการตรวจทางจิตวิทยาจำนวนมาก จึงแนะนำให้ให้นักจิตวิทยาคลินิกลดระยะเวลาการตรวจลง เป็นการให้แบบทดสอบ Rorschach ๑-๒ ภาพ (จากเดิม ๑๐ ภาพ) ร่วมกับแบบทดสอบ Objective test ที่มีจำนวนข้อน้อยลง (จากเดิม ๕๖๖ ข้อ เป็น ๑๗๕ ข้อ) กรณีดังกล่าวนี้ นักจิตวิทยาคลินิกควรดำเนินการให้ข้อมูลทางวิชาชีพแก่หน่วยงาน/โรงพยาบาลหรือร้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรวิชาชีพในการช่วยอธิบายความจำเป็นของการเลือกเครื่องมือทดสอบและความครบถ้วนของเครื่องมือตามมาตรฐานวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก</p>
<p>- นักจิตวิทยาคลินิกควรตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ทั้งในบทบาทของนักจิตวิทยาคลินิก ผู้ตรวจวินิจฉัย ผู้บำบัดรักษา ผู้ให้การแนะนำ อาจารย์ผู้สอน และการอบรม ผู้ดูแลนักจิตวิทยาคลินิกฝึกหัด</p>	<p>- มาตรฐานที่ ๕ การสอน ฝึกอบรมและเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการจิตวิทยาคลินิก เล่มมาตรฐานการประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก</p>	<p>- นักจิตวิทยาคลินิกผู้ควรสอนและให้คำแนะนำ นักจิตวิทยาคลินิกผู้สอนต้องตามความเหมาะสม</p> <p>- สอนและถ่ายทอดอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามศักยภาพของผู้เรียน</p> <p>- นักจิตวิทยาคลินิกไม่นำอคติส่วนตัวมาตัดสินในการ</p>

หัวข้อ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	กรณีตัวอย่าง
และผู้ได้บังคับบัญชา		<p>ปฏิบัติทางวิชาชีพ</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- นักจิตวิทยาคลินิกต้องรักษาความลับในการตรวจวินิจฉัยและบำบัด</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- นักจิตวิทยาคลินิกควรตระหนักในผลกระทบต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของข้อจำกัดด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ เมื่อขาดความพร้อมทางร่างกาย (ทั้ง physical, emotional, cognitive &amp; perceptive) นักจิตวิทยาคลินิกควรตระหนักถึงความไม่พร้อมที่จะให้บริการและผลเสียอันอาจเกิดขึ้นได้</li> </ul>	<p>มาตรฐานการประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- นักจิตวิทยาคลินิกป่วยทางกายและใจทำให้ขาดการสังเกตรายละเอียดอาการที่สำคัญของผู้รับบริการ นักจิตวิทยาคลินิกควรแจ้งผู้บังคับบัญชาเมื่อตระหนักว่าตนเองอยู่ในภาวะที่ไม่พร้อม</li> <li>- นักจิตวิทยาคลินิกมีภาระงานมากเกินไปจนส่งผลกระทบต่อให้บริการทางจิตวิทยาคลินิก</li> </ul>
<b>๑.๒ ความรับผิดชอบ</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- นักจิตวิทยาคลินิกต้องแสดงบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบได้ตรงตามมาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพสาขาจิตวิทยาคลินิก และรับผิดชอบในพฤติกรรมของตนเอง ในกรณีที่มีความผิดพลาดเกิดขึ้น ควรชี้แจงและแก้ไขความเข้าใจผิดที่เกิดขึ้นให้เร็วที่สุด เพื่อลดผลเสียที่จะตามมา</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ข้อ ๑๔ ๑๕ ๑๗ หมวด ๓ การประกอบโรคศิลปะแห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.๒๕๕๙</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- นักจิตวิทยาคลินิกที่ว่างเว้นจากการทำงานเชิงคลินิก เป็นเวลานานหลายสิบปี ไม่ควรให้บริการทางคลินิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่มีประเด็นซับซ้อน ทั้งนี้ ยกเว้นในกรณีฉุกเฉินซึ่งไม่สามารถส่งต่อได้</li> </ul>
<b>๑.๓ ความซื่อสัตย์</b>		
<ul style="list-style-type: none"> <li>- นักจิตวิทยาคลินิกพึงส่งเสริมความถูกต้อง</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ข้อ ๖ 7 และ 20 แห่งระเบียบกระทรวง</li> </ul>	<p>นักจิตวิทยาคลินิกไม่ควรรับแต่งข้อมูลอัน</p>

หัวข้อ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	กรณีตัวอย่าง
<p>ความซื่อสัตย์สุจริต และความจริงในการค้นคว้าวิจัย การเรียนการสอน และการปฏิบัติงาน นักจิตวิทยาคลินิกต้องไม่นำข้อมูลผู้อื่นมาใช้ก่อนได้รับอนุญาต การได้ข้อมูลมาในทางที่ไม่ถูกต้อง หรือการปลอมแปลงบิดเบือนข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลที่ผิดโดยจงใจ</p>	<p>สาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ</p> <p>- หมวด ๔ การปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๙ แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p>	<p>เนื่องมาจากการตรวจวินิจฉัยหรือการบำบัดเพื่อประโยชน์ทับซ้อน</p>
<p>- ไม่ควรให้คำมั่นรับรองการรักษา และหลีกเลี่ยงการให้คำสัญญาที่ปราศจากดุลพินิจหรือมีความคลุมเครือไม่ชัดเจน</p>	<p>ข้อ ๒๐ และข้อ ๒๑ แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p>	<p>ให้คำมั่นกับผู้รับบริการว่าการบำบัดนี้จะส่งผลให้อาการบางอย่างหายไปอย่างสิ้นเชิง หรือให้ผลดีขึ้นอย่างแน่นอน</p>
<b>๑.๔ ความยุติธรรม</b>		
<p>- ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการรับบริการด้านจิตวิทยาคลินิก และได้รับคุณภาพความเป็นมาตรฐานวิชาชีพจิตวิทยาคลินิกในการมารับบริการ ควรพึงระลึกเสมอว่า มิให้มือคดมาเป็นอุปสรรคในการให้บริการ และการดำเนินกิจกรรมทางวิชาชีพจิตวิทยาคลินิก</p>	<p>- ข้อ ๘ แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p> <p>- มาตรฐานการประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก</p>	
<p>- ควรระมัดระวังมิให้มีการนำวิชาชีพไปใช้ในทิศทางที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เลือกปฏิบัติจากความแตกต่างด้านฐานะ เพศ อายุ เชื้อชาติ</p>	<p>- ข้อ 6 7 8 และ ๑๙ แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p>	<p>การโน้มน้าวให้ผู้รับบริการเลือกซื้อสินค้าหรือบริการประเภทใดเป็นพิเศษ หรือโน้มน้าวให้เชื่อในข้อมูลด้านใดเป็นพิเศษทั้งในแง่ส่วนตัว เศรษฐกิจ การเมือง</p>

หัวข้อ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	กรณีตัวอย่าง
สัญชาติ ศาสนา สังกศ หรือลัทธิการเมือง		สังค และองคกร
<b>๑.๕ ความเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรี</b>		
<p>- นักจิตวิทยาคลินิกควรพึงเคารพในสิทธิและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ในทุกคน โดยเฉพาะในเรื่องส่วนตัว ความลับ การตัดสินใจ นักจิตวิทยาคลินิกควรตระหนักถึงคุณค่าและความแตกต่าง จากปัจจัยด้านวัฒนธรรม บทบาท อายุ เพศ การแสดงออก ศาสนา สถานะทางเศรษฐกิจและสังค ฯลฯ</p>	<p>- ข้อ ๘ หมวด 1 บททั่วไป  - ข้อ ๒๖ หมวด ๔ การปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพ  - ข้อ ๓๑ หมวด ๕ การปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานแห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.๒๕๕๙</p>	<p>ไม่นำข้อบกพร่องทงของผู้รับบริการและผู้ร่วมวิชาชีพมาล้อเลียน ให้ร้าย หรือกลั่นแกล้ง</p>

## หมวดที่ 2 ความรู้ความสามารถ

หัวข้อ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	กรณีตัวอย่าง
<p><u>นักจิตวิทยาคลินิกให้บริการในขอบเขตความถนัดและประสบการณ์ของตนเอง บริการนี้</u> นอกเหนือจากบริการทางคลินิกยังหมายรวมถึงการฝึกสอนอบรม การวิจัย และการแสดงความคิดเห็นแนะนำ ทั้งนี้<u>นักจิตวิทยาคลินิกต้องมีความตระหนักในการพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง</u></p>	<p>ข้อ 15 หมวด 3 การประกอบโรคศิลปะ แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- นักจิตวิทยาคลินิกควรส่งต่อผู้รับบริการไปยังนักจิตวิทยาคลินิกหรือหน่วยงานอื่นที่มีความถนัดและประสบการณ์ในด้านนั้นๆ</li> <li>- หลีกเลี่ยงการใช้เครื่องมือทดสอบทางจิตวิทยาคลินิกที่ตนเองขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะที่จำเป็นและประสบการณ์</li> </ul>
<p><u>นักจิตวิทยาคลินิกต้องหมั่นฝึกฝนประสบการณ์</u> <u>เข้ารับการฝึกอบรม และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในกิจกรรมที่หลากหลาย</u> เพื่อพัฒนาและรักษาคุณภาพของความสามารถและทักษะ<u>ในขอบเขตที่ตนปฏิบัติงานอยู่เสมอ</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ข้อ 17 แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</li> <li>- หมวด 1 การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพต่อเนื่อง แห่งประกาศคณะกรรมการวิชาชีพสาขาจิตวิทยาคลินิก เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพต่อเนื่องของผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก พ.ศ. 2563</li> </ul>	<p>นักจิตวิทยาคลินิกพึงมีที่ปรึกษาในการตรวจวินิจฉัยของตน หรือเข้าร่วมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การตรวจวินิจฉัยของผู้รับบริการที่มีความหลากหลาย (case conference) อย่างสม่ำเสมอ</p>
<p><u>นักจิตวิทยาคลินิกพึงติดตามการพัฒนาเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้ต่างๆ ทางด้านวิชาชีพ</u> ให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้และเพิ่มพูนความรู้ใหม่ๆ หรือเกี่ยวข้องกับกลุ่มประชากรใหม่ เครื่องมือหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ</p>	<p>หมวด 1 การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพต่อเนื่อง แห่งประกาศคณะกรรมการวิชาชีพสาขาจิตวิทยาคลินิก เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพต่อเนื่องของผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก พ.ศ. 2563</p>	

หัวข้อ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	กรณีตัวอย่าง
<p>นักจิตวิทยาคลินิก<u>ฟัง</u>ตระหนักถึงความสามารถของผู้ที่<u>ตน</u>มอบหมายงานให้ <u>ว่า</u>เหมาะสมตาม<u>คุณสมบัติวิชาชีพ</u> และ<u>ฟัง</u>ระมัดระวัง<u>มี</u>ให้ส่งต่อ<u>งาน</u>วิชาชีพไปยัง<u>ผู้</u>ที่<u>ขาด</u>คุณสมบัติ<u>ด้าน</u>ความสามารถ</p>	<p>ข้อ 15 หมวด 3 การประกอบโรคศิลปะ แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาพยาบาลแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p>	<p>นักจิตวิทยาคลินิก<u>รุ่น</u>พี่มอบหมายให้นักจิตวิทยาคลินิก<u>รุ่น</u>น้องเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยในเนื้อหาที่<u>ขาด</u>ความรู้และประสบการณ์</p>
<p>นักจิตวิทยาคลินิก<u>ฟัง</u>หลีกเลี่ยงการให้บริการหรือการเข้าร่วมปฏิบัติ<u>งาน</u>ใดๆ ที่มีบทบาทหรือความสัมพันธ์ที่<u>ซับซ้อน</u> ทั้งบทบาทในอดีตปัจจุบันและอนาคตที่<u>คาดการณ์</u>ได้ว่าจะเกิดขึ้น</p>	<p>ข้อ 18 19 20 21 25 หมวด 3 การประกอบโรคศิลปะ แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาพยาบาลแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p>	

**หมวดที่ 3 การตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยา  
คลินิก**

หัวข้อ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	กรณีตัวอย่าง
<p>นักจิตวิทยาคลินิกดำเนินการตรวจวินิจฉัยโดยพิจารณาจากกระบวนการและข้อมูลอย่างครบถ้วนตามมาตรฐานวิชาชีพการประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก</p>	<p>มาตรฐานการประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก</p>	<p>การสรุปการวินิจฉัยโดยยึดผลที่ได้จากการทดสอบทางจิตวิทยาแต่เพียงอย่างเดียวโดยไม่พิจารณาข้อมูลพื้นฐาน ประวัติอาการ หรือพฤติกรรมของผู้รับบริการ หรือนักจิตวิทยาคลินิกดำเนินการทดสอบทางจิตวิทยาประกอบการตรวจวินิจฉัยโดยใช้เครื่องมือแบบทดสอบเพียง 1-2 ชนิด <u>ซึ่งเป็นสิ่งไม่เหมาะสม</u></p>

**หมวดที่ 4 การใช้เครื่องมือแบบทดสอบ  
ทางจิตวิทยาคลินิก**

หัวข้อ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	กรณีตัวอย่าง
<p>นักจิตวิทยาคลินิกพึงมีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์จากเครื่องมือตรวจวินิจฉัยที่เลือกใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมและครบถ้วน ทั้งข้อมูลพื้นฐานด้านมาตรวัดทางจิตวิทยาของเครื่องมือทดสอบ ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง วัตถุประสงค์ของแบบทดสอบ กระบวนการพัฒนาเครื่องมือ ความน่าเชื่อถือ และความถูกต้องของเครื่องมือ ฯลฯ ก่อนนำเครื่องมือไปใช้งาน</p>	<p>มาตรฐานที่ 1 การตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิก เล่มมาตรฐานการประกอบโรคศิลปะจิตวิทยาคลินิก</p>	
<p><u>นักจิตวิทยาคลินิกพึงหลีกเลี่ยงและไม่สนับสนุนให้มีการใช้แบบทดสอบที่มีข้อสงสัยในประเด็นด้านคุณภาพและความถูกต้องของกระบวนการพัฒนาเครื่องมือ</u></p>	<p>ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องกำหนดเครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางจิตวิทยาคลินิก พ.ศ. 2549</p>	
<p>นักจิตวิทยาคลินิกพึงเลือกเครื่องมือทางจิตวิทยาที่ถูกต้องเหมาะสมต่อวัตถุประสงค์การใช้งาน</p>	<p>มาตรฐานการประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก</p>	<p>ไม่ควรนำแบบทดสอบด้านบุคลิกภาพที่มีการพัฒนาเครื่องมือในกลุ่มประชาชนทั่วไป มาใช้ในการตรวจวินิจฉัยผู้ป่วยจิตเวช</p>

**หมวดที่ 5 การให้การปรึกษา การ  
บำบัดรักษา และการฟื้นฟูจิตใจ**

หัวข้อ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	กรณีตัวอย่าง
<p>นักจิตวิทยาคลินิกพึงมีความรู้ความเข้าใจและ ประสบการณ์การดำเนินการบำบัดรักษาอย่างมีระบบ และการใช้ทักษะให้การปรึกษาเบื้องต้น</p>	<p>- เล่มมาตรฐานการประกอบโรคศิลปะจิตวิทยา คลินิก - ข้อ 15 แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วย การรักษาพยาบาลแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบ โรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p>	
<p>นักจิตวิทยาคลินิกพึงมีความรู้ความเข้าใจและ ประสบการณ์จากแนวทางทฤษฎีการบำบัดทาง จิตวิทยาที่เลือกใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมและครบถ้วน ทั้งข้อมูลพื้นฐานของแนวคิด วัตถุประสงค์การนำไปใช้ กระบวนการ เป้าหมาย และข้อจำกัด ก่อนนำไปใช้</p>	<p>- เล่มมาตรฐานการประกอบโรคศิลปะจิตวิทยา คลินิก - ข้อ 15 แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วย การรักษาพยาบาลแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบ โรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p>	
<p>นักจิตวิทยาคลินิกพึงหลีกเลี่ยงการนำข้อมูลของแนว ทางการบำบัดเพียงบางส่วน มาใช้ในการบำบัดรักษา <u>ผู้รับบริการ</u></p>	<p>- เล่มมาตรฐานการประกอบโรคศิลปะจิตวิทยา คลินิก ข้อ 15 และ 17 แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยการรักษาพยาบาลแห่งวิชาชีพของผู้ ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p>	<p>นักจิตวิทยาคลินิกเข้ารับฟังการสัมมนา แนะนำการบำบัดรูปแบบใหม่ (3 ชั่วโมง) และนำแนวคิดหรือเทคนิคของ การบำบัดรูปแบบดังกล่าวไปใช้โดย ปราศจากการฝึกอบรมเพิ่มเติมอย่าง เหมาะสม</p>

**หมวดที่ 6 หลักสูตรการศึกษาและ  
การจัดการฝึกอบรม**

หัวข้อ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	กรณีตัวอย่าง
<p>หลักสูตรการศึกษาสาขาจิตวิทยาคลินิกที่ได้รับการรับรองจากกรรมการวิชาชีพ <u>ไม่ควรนำเครื่องมือทางจิตวิทยาคลินิก ไปใช้ในการเรียนการสอนแก่นิสิตนักศึกษา</u> สาขาวิชาอื่นนอกเหนือจากจิตวิทยาคลินิกได้ ยกเว้นกรณีแสดงให้เห็นเป็นตัวอย่างในบางรายวิชา อาทิ จิตวิทยาทั่วไป จิตวิทยาบุคลิกภาพ การตรวจและวัดผลทางจิตวิทยา เป็นต้น</p>		<ul style="list-style-type: none"> <li>- นักจิตวิทยาคลินิกสามารถสอนให้ความรู้เพื่อรู้จักเครื่องมือทางจิตวิทยาคลินิกแต่ไม่ลงรายละเอียดการวิเคราะห์และการแปลผลของเครื่องมือ</li> <li>- นักจิตวิทยาคลินิกต้องไม่นำเครื่องมือทดสอบทางจิตวิทยาคลินิกไปให้บุคคลอื่นนำไปสอนในหลักสูตรที่ไม่เกี่ยวข้อง</li> </ul>
<p>นักจิตวิทยาคลินิกควรจัดการฝึกอบรมในเนื้อหาที่ตนมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์</p>		
<p>นักจิตวิทยาคลินิกควรระมัดระวังในการจัดการเรียนการสอนด้านการให้การปรึกษาและจิตบำบัดเชิงปฏิบัติการแก่ผู้อื่นที่มีได้อยู่ในหลักสูตรการศึกษาหรือสายงานที่เกี่ยวข้อง</p>		<ul style="list-style-type: none"> <li>- การจัดการอบรมการบำบัดทางจิตใจเฉพาะทาง อาทิแบบ CBT หรือ Satir แก่บุคคลทั่วไป เพื่อให้การปรึกษาผู้มีปัญหาสุขภาพจิต <u>ไม่สามารถทำได้</u></li> <li>- การจัดการเรียนการสอนด้านทักษะการรับฟังหรือทักษะการให้การปรึกษาเบื้องต้นแก่บุคคลสาขาอื่นนอกสายงานสาธารณสุข แต่เป็นสายงานที่จะได้ประโยชน์จากทักษะดังกล่าว อาทิ เช่น สายงานบริหารงานบุคคล หรือสายงานลูกค้าสัมพันธ์ เป็นต้น สามารถทำได้</li> </ul>

## หมวดที่ 7 การวิจัย

หัวข้อ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
<p>การได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อนการดำเนินการวิจัย ทั้งหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย หน่วยงานต้นสังกัดของผู้เข้าร่วมการวิจัย หรือหน่วยงานเจ้าของลิขสิทธิ์เครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการวิจัย</p>	<p>- หมวด 6 การทดลองในมนุษย์ แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษา จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p> <p>- ข้อ 34 ข้อ 35 ข้อ 36 แห่งระเบียบ กระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษา จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรค ศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p> <p>- หากเป็นสถานพยาบาลประเภทที่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน ตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล การทำการวิจัยต้องเป็นไปตามหมวด 2 การวิจัย แห่งกฎกระทรวงการฝึกอบรมและการวิจัยทางการแพทย์และสาธารณสุขของสถานพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบโรคศิลปะหรือการประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุข พ.ศ. 2564</p>
<p>การแจ้งข้อมูลของการวิจัย ประโยชน์ ข้อจำกัด ผลเสีย การได้รับการยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (informed consent) และการยินยอมในการบันทึกข้อมูล</p>	<p>ข้อ 34 หมวด 6 การทดลองในมนุษย์ แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษา จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p>
<p>นักจิตวิทยาคลินิกผู้วิจัยพึงระมัดระวังในการศึกษาวิจัยกับเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือเปราะบาง</p>	<p>ข้อ 34 ข้อ 35 แห่งระเบียบ กระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p>

**หมวดที่ 8 ขั้นตอนการดำเนินการกรณีพบ  
เจอผู้กระทำผิดจรรยาบรรณ**

หัวข้อ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
8.1 ควรตรวจสอบข้อมูลการทำผิด และตักเตือนผู้กระทำผิดโดยกระทำแบบให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกัน	ข้อ 26 และ 31 ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ ข้อ 26,31
8.2 กรณีดำเนินการในข้อ 8.1 แล้ว แต่ยังคงกระทำผิดอยู่ ควรแจ้งแก่ผู้บังคับบัญชาให้ตักเตือน	
8.3 กรณีดำเนินการในข้อ 8.2 แล้ว แต่ยังคงกระทำผิดอยู่ ให้ดำเนินการร้องเรียน/กล่าวหา/กล่าวโทษ แก่กรรมการวิชาชีพ ตามระเบียบและขั้นตอนของสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ	มาตรา 39 แห่งกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ

**หมวดที่ 9 กรณีนักจิตวิทยาคลินิก  
ทำงานนอกสายงาน**

หัวข้อ	กรณีตัวอย่าง
<p>9.1 นักจิตวิทยาคลินิกที่ได้รับใบประกอบโรคศิลปะก็ตาม เมื่อทำงานในบทบาทอื่นที่ไม่ใช่จิตวิทยาคลินิก ไม่ควรดำเนินการใดๆ ที่เป็นการเข้าช่วยการประกอบโรคศิลปะสาขาจิตวิทยาคลินิก</p>	<p>นักจิตวิทยาคลินิกทำงานในแผนกพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้ทำการทดสอบทางจิตวิทยาเพื่อประเมินประสิทธิภาพทางจิตใจของบุคลากรขององค์กรที่ตนรับผิดชอบ เมื่อมีข้อสงสัยต่อปัญหาสุขภาพจิต กรณีนี้ไม่ควรทำ</p>
<p>9.3 กรณีที่นักจิตวิทยาคลินิกปฏิบัติงานในบทบาทผู้ให้การปรึกษาในองค์กร ควรแจ้งถึงบทบาทและข้อจำกัดของการให้บริการปรึกษาของตนเองให้ชัดเจน อันได้แก่ การรักษาความลับของผู้รับบริการ (ที่เป็นพนักงานองค์กร) การรายงานปัญหา และผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น</p>	

**หมวดที่ 10 การดำเนินการคลินิกการ  
ประกอบ  
โรคจิตเวชวิทยาคลินิก**

หัวข้อ	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
<p>นักจิตวิทยาคลินิกควรมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์มากในระดับหนึ่ง ภายใต้การดูแลของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนการให้บริการส่วนตัวผ่านสถานพยาบาลของตนเอง</p>	
<p>นักจิตวิทยาคลินิกที่ประกอบโรคศิลปะในสถานพยาบาล (คลินิกจิตวิทยาคลินิก) <u>พึงต้องรับผิดชอบต่อการบริการทางคลินิกของตนเอง ตลอดจนผู้รับบริการ</u> ทั้งในภาวะปกติหรือภาวะที่มีความเสี่ยงต่ออันตราย</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- มาตรา 25 (3) แห่งกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล</li> <li>- ข้อ 36 แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่า ด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ</li> </ul>
<p>นักจิตวิทยาคลินิกที่ประกอบโรคศิลปะในสถานพยาบาล (คลินิกจิตวิทยาคลินิก) <u>พึงมีพันธมิตรหรือช่องทางติดต่ออย่างสะดวกกับสถานพยาบาลแบบรับผู้ป่วยจิตเวชไว้ค้างคืน</u> เพื่อการส่งต่อหรือขอความช่วยเหลือในกรณีที่มีความเสี่ยงต่ออันตราย โดยไม่ได้รับผลประโยชน์เป็นค่าตอบแทน <b>เนื่องจากการรับหรือส่งผู้ป่วยเพื่อรับบริการทางการแพทย์”</b>          ผลประโยชน์เป็นค่าตอบแทนเนื่องจากการรับหรือส่งผู้ป่วยเพื่อรับบริการทางการแพทย์”</p>	<p>ข้อ ๒๕ หมวด 3 การประกอบโรคศิลปะ แห่งระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๙</p>

**หมวดที่ 11 ตัวอย่างลักษณะความผิด  
เกี่ยวกับ  
การประกอบโรคศิลปะ**

## หมวดที่ 11 ตัวอย่างลักษณะความผิดเกี่ยวกับการประกอบโรคศิลปะ

การกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพอาจแบ่งได้ตามประเภทความผิด เป็น 3 ลักษณะความผิดดังนี้

1. เป็นสถานพยาบาลที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล มีผู้ประกอบวิชาชีพที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพตามประเภทการให้บริการอย่างถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ ส่วนใหญ่การกระทำความผิดจะเกี่ยวกับโฆษณาที่ไม่ได้รับการอนุญาต
2. เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพตามประเภทการให้บริการอย่างถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ แต่ไม่ได้จดทะเบียนเป็นสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล การพิจารณาความผิดจะพิจารณาในส่วนของจรรยาบรรณวิชาชีพ หรืออาจเรียกว่า “สถานพยาบาลเถื่อน, คลินิกเถื่อน”
3. มีการให้บริการทางการแพทย์แต่ไม่ได้จดทะเบียนเป็นสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล และผู้ให้บริการไม่ใช่ผู้ประกอบวิชาชีพที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพตามประเภทการให้บริการอย่างถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ หรืออาจเรียกว่า “เถื่อนแท้”